

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.ик.н. Димитър Канев, член на научното жури

относно дисертационния труд на д-р Анджей Яновски

на тема: „Управление на талантите в животозастрахователната индустрия – моделът и емпиричната му проверка”

за придобиване на образователната и научна степен „доктор на науките” по професионално направление 3.7 Администрация и управление

В качеството си на член на научното жури, обявено със Заповед 92/17.2.26 г. на Ректора на ВСУ “Черноризец Храбър”, за защита на дисертационния труд на д-р Анджей Яновски, представям следното становище, основано на анализ на предоставените материали: дисертацията, автореферата, списъка с публикации и научните метрики, свързани с труда.

1. Оценка на резултатите и приносите на кандидата

Представеният дисертационен труд е резултат от задълбочено изследване в обем от 386 страници, включващо 53 таблици и 40 фигури. Трудът демонстрира изключителна научна ерудиция, подкрепена от анализ на 669 литературни източника на полски и английски език. Изборът на животозастрахователния сектор е изключително актуален, предвид значителния му дял в БВП и ролята му за икономическата стабилност.

Характер на приносите:

- **Новост за науката (нови теории и модели):** Основният принос се състои в разработването на оригинален интегративен модел за управление на таланти, който успешно синтезира 66,94% от доминиращите в литературата подходи. Трудът е сред първите, които интегрират идеи на Австрийската икономическа школа (Мизес, Хайек, Кирцнер) в полето на управлението на човешките ресурси, интерпретирайки таланта през призмата на предприемаческата бдителност и субективната оценка.
- **Обогатяване на съществуващи знания:** Дисертантът разширява обхвата на управлението на таланти, като включва в него „В1” и „В2” играчите (служители с повишено и средно ниво на компетентност), които традиционно биват пренебрегвани в научната литература, но имат решаващ принос за организационната ефективност.

- Научно-приложна новост: Впечатляващо е операционализирането на управлението на таланти чрез предиктивна аналитика и ИИ. Използването на алгоритми за машинно обучение за идентифициране на нелинейни зависимости между личностните характеристики (модел Big Five) и резултатите от продажбите представлява съществен методологичен и приложен напредък.

2. Кратка аналитична характеристика на материала и методиката

Методиката на изследването е правилно избрана и многокомпонентна. Тя включва прилагане на метода „Делфи“ с участието на академични експерти и мениджъри, както и широк спектър от статистически инструменти (ANOVA, регресионен анализ, тест на Кронбах), приложени чрез софтуерни продукти Statistica и SPSS. Емпиричната база е представителна и обхваща 397 най-ефективни агенти от водещите компании на полския пазар.

3. Оценка на публикациите и авторското участие

Кандидатът представя наукометрична справка, която значително надвишава минималните национални изисквания. Публикациите в престижни бази данни свидетелстват за международното признание на неговата работа. Авторското участие в получаването на приносите е еднозначно и ясно, включително чрез прякото администриране на анкетните инструменти и статистическата обработка на данните.

4. Критични оценки, забележки и препоръки

Макар трудът да притежава безспорни качества, могат да се посочат следните препоръки за бъдещото му развитие:

- По-ясно разграничаване между корелация, предикция и каузалност при интерпретациите за „ефективност на компанията“ и допълнителни проверки за устойчивост на резултатите.
- Както отбелязва и самият автор, поради ограничения в практическата зрялост и натрупания опит в застрахователните компании, използването на ИИ за обучение/коучинг на агенти остава в по-голяма степен концептуално. Препоръчително е бъдещите изследвания да се насочат към реална емпирична проверка на тези технологични решения в организационна среда (пилотни внедрявания и проследяване на ефекта).
- При интерпретация и масово прилагане на FFM/Big Five е необходимо да се отчитат възможни ограничения при специфични възрастови и професионални групи и да се предвидят допълнителни проверки за валидност и надеждност при разширяване на извадките.

- Моделът е силно ориентиран към количествено измерими резултати, което ограничава неговия обхват и го прави трудно приложим за „неизмерими“ професии (напр. учители, лекари) без съществена адаптация на индикаторите за ефективност и на инструментариума за оценяване.

Тези бележки не намаляват качеството и количеството на получените резултати и приноси, а по-скоро очертават насоки за бъдеща работа.

5. Заключение

Дисертационният труд съдържа научно-теоретични и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката за управлението. Авторефератът вярно и точно отразява съдържанието на труда.

Въз основа на изложеното, давам своята категорична положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на д-р Анджей Яновски научната степен „доктор на науките“ в професионално направление 3.7 Администрация и управление.

28 февруари 2026 г.

гр. Варна

проф. д.ик.н. Димитър Канев